

Euroopan vapaaehtoistoiminnan vuosi 2011

Vapaaehtoistoiminnan vuosi 2011: Alustava toimintasuunnitelma

Toimia muokataan tarvittaessa komission eurooppalaisella tasolla toteuttaman viestintäkampanjan sisällön sekä käytössä olevien resurssien varmistuttua

Vuosi 2011 on EU:n vapaaehtoistoiminnan vuosi. Vapaaehtoistoiminnan vuosi toteutetaan kaikissa EU-jäsenmaissa. Suomessa teemavuoden kansallinen koordinaatiopiste on Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE ja teemavuoden toteutusta koordinoi Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi.

KANSALLISET TAVOITTEET

Teemavuoden tavoitteena on tuoda esiin vapaaehtoistoiminnan merkitystä ja vahvistaa sen toimintaedellytyksiä, lisätä vapaaehtoistoiminnan arvostusta sekä saada uusia vapaaehtoisia mukaan toimintaan. Lisäksi teemavuonna halutaan kiittää vapaaehtoisia heidän tekemästä työstä. Teemavuosi kattaa sekä järjestöjen piirissä tehtävän monipuolisen vapaaehtoistoiminnan että yksilöistä lähtevän omaehtoisen vapaaehtoistoiminnan. Vapaaehtoistoiminta näyttöytyy vuoden aikana monimuotoisena, merkityksellisenä sekä hyvinvointia lisäävänä toimintana, joka pohjautuu tasavertaisten ihmisten kohtaamiseen. Vuosi on ennen kaikkea viestinnällinen hanke.

Vuoden tavoitteet Suomessa ovat:

- *Vapaaehtois- ja järjestötoiminnan edellytysten vahvistaminen, esteiden poistaminen ja arvostuksen kasvattaminen (kohderyhmä erityisesti päättäjät ja hallinto)*

Tuodaan aktiivisesti esiin vapaaehtoistoiminnan yhteiskunnallista merkitystä ja sen edellytysten vahvistamista. Tässä huomioidaan erityisesti Suomessa keväällä 2011 järjestettävät eduskuntavaalit.

- *Vapaaehtois- ja järjestötoiminnan vetovoiman vahvistaminen; vapaaehtoistoimijoiden ja vapaaehtoistoiminnan määrän lisääminen (kohderyhmä erityisesti suuri yleisö)*

Innostetaan uusia ihmisiä mukaan vapaaehtoistoimintaan tuomalla esiin monipuolisia toimintamahdollisuuksia, tarjoamalla tietoa vapaaehtoistoiminnasta sekä viestimällä vapaaehtoistoiminnasta raikkaalla ja positiivisella tavalla.

- *Vapaaehtoistoimijoiden kiittäminen; vapaaehtoiset itse tiedostavat vapaaehtoistoiminnan arvon (kohderyhmä erityisesti järjestöt ja vapaaehtoistoimijat)*

Tehdään vapaaehtoistoiminnan arvo entistä näkyvämmäksi sen tekijöille ja vahvistetaan vapaaehtoistoimijoiden tunnetta kuulumisesta suurempaan yhteisöön. Tarjotaan järjestöille ja muille vapaaehtoistoiminnan mahdollistajille välineitä vapaaehtoisten kiittämiseen.

- *Vapaaehtoistoiminnan korostaminen oppimisen tapana; vapaaehtoistoiminnassa opitun arvostamisen kasvattaminen. (kohderyhmä erityisesti työpaikat, oppilaitokset)*

Tuodaan esiin vapaaehtoistoiminnan merkitystä elinikäisen oppimisen väylänä. Korostetaan vapaaehtoistoiminnassa opitun tunnistamisen ja tunnustamisen merkitystä opinnoissa ja työelämässä. Kehitetään oppilaitosyhteistyötä ja tuodaan esiin vapaaehtoistointaa oppimisympäristönä.

Vuosi tuo vapaaehtoistointaa esiin Suomessa erityisesti seuraavista näkökulmista:

- *yhteiskunnallinen merkitys.* Vapaaehtoistointa on yhteiskunnallisesti merkittävää sekä hyvinvoinnin ja demokratian edistämisen kannalta että taloudellisesti.
- *aktiivinen kansalaisuus, osallisuus ja vaikuttaminen.* Vapaaehtoistointa tarjoaa eri-ikäisille mahdollisuuden vaikuttaa, ehkäisee syrjäytymistä ja tukee yhteiskunnallista osallistumista.
- *yhteisöllisyys.* Vapaaehtoistointa vahvistaa yhteisöllisyyttä, edistää sosiaalista vastuullisuutta ja mahdollistaa eritaustaisten ihmisten kohtaamisen.
- *oppiminen.* Vapaaehtoistointa tukee yksilön henkilökohtaista kasvua ja antaa työelämässä ja muualla yhteiskunnassa tarvittavia valmiuksia.
- *toiminnan kaksisuuntaisuus ja tasavertaisuus.* Vapaaehtoistointa pohjaa tasavertaisten ihmisten kohtaamiseen ja on kaksisuuntaista.
- *hyvinvointi ja ilo.* Vapaaehtoistointa on hauskaa, antaa mahdollisuuden toteuttaa itseään ja lisää yksilöiden hyvinvointia.

Tavoitteet konkretisoidaan sloganeiksi sekä vapaaehtoistoiminnan merkitykseen ja edellytyksiin liittyviksi viesteiksi, joita järjestö- ja vapaaehtoisuuden toimijat voivat käyttää omassa toiminnassaan ja viestinnässään. Tämä mahdollistaa yhtenäisen viestin välittämisen eri kanavia pitkin.

TOIMET

Kansalliset toimet jakautuvat tapahtumiin, viestintään ja paikallisen toiminnan tukemiseen.

Tapahtumat:

- *Vapaaehtoistoiminnan juhlaseminaari, 3.12.2010, Helsinki.* Vapaaehtoistoiminnan juhlaseminaari toimii ponnahduslautana teemavuoteen. Seminaarin järjestävät yhteistyössä Allianssi/teemavuoden koordinaatio, SLU, STKL ja Kansalaisareena.
- *Haastetapahtuma, helmikuu 2011, Helsinki.* Tilaisuus avaa teemavuoden haastekampanjan ja teemavuoden suurelle yleisölle. Eduskunnan vapaaehtoistoiminnan tukiryhmän järjestämä, kansanedustajille suunnattu vapaaehtoistoiminnan päivä kytetään viestinnällisesti tähän.
- *KANE:n seminaari vapaaehtois- ja järjestötoiminnan edellytyksistä, kevät 2011, Helsinki.* KANE järjestää eduskuntavaaleihin ja neuvottelukunnan hallitusohjelmatavoitteisiin kytkeytyvän seminaarin vapaaehtois- ja järjestötoiminnan edellytysten kehittämiseksi.
- *Maailma kylässä, 28.–29.5.2011, Helsinki.* Teemavuosi näkyy tapahtumassa osana Euroopan komission Suomen-edustuston osastoa ja järjestää vapaaehtoisuuteen liittyvää lavaohjelmaa.

- *SuomiAreena, 12.7.2011, Pori.* KANE ja Allianssi/teemavuoden koordinaatio järjestävät SuomiAreenassa vapaaehtoistoiminnan tulevaisuutta käsittelevän tilaisuuden. Samassa yhteydessä Kansalaisareena ja paikalliset vapaaehtoiset järjestävät vapaaehtoisten juhlan.
- Teemavuoden pääjuhla on syyskuussa 2011 järjestettävä tapahtumakokonaisuus:
  - *Komission kiertue, 14.–22.9., Helsinki.* Kiertueen tiloissa esitellään vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia ja järjestetään ohjelmaa eri kohderyhmille.
  - *Päivä vapaaehtoisena.* Eri puolilla Suomea järjestettävät päivät tarjoavat mahdollisuuden tutustua vapaaehtoistointaan matalalla kynnyksellä. Päivä vapaaehtoisena -tapahtumiin haetaan yhteistyökumppaneiksi työpaikkoja ja kouluja. Syyskuu on yksi Päivä vapaaehtoisena -kampanjan pääajankohdista.
  - *Kansainvälinen demokraatiapäivä, 15.9., Helsinki.* Demokraatiapäivänä järjestettävän Kansalaisyhteiskuntafoorumin teemana on vapaaehtoistointa ja sen merkitys demokratian edistämisessä. Tilaisuudessa juhlitaan vapaaehtoistointaa ja mahdollisesti jaetaan Suomen ensimmäinen demokraatiapalkinto.
- *Vapaaehtoistoiminnan juhlaseminaari, joulukuu 2011, Helsinki.* Vapaaehtoistoiminnan juhlaseminaari päättää teemavuoden.

Lisäksi järjestö- ja vapaaehtoistomijoita kannustetaan kytkemään teemavuosi ja sen viestit omiin tapahtumiinsa ja järjestämään vuoden aikana vapaaehtoisuuteen liittyviä tapahtumia.

Viestintä

- Keskeisenä strategiana teemavuonna on tukea järjestöjen ja vapaaehtoistomijoiden omaa viestintää. Tarkoituksena on saada näkyvyyttä yhteisille viesteille ja vapaaehtoistominnalle hyödyntämällä järjestöjen jo olemassa olevia viestintäkanavia. Tarjotaan aiheideoita, ilmoituksia ja viestinnällisiä pohjamateriaaleja.
- Tuodaan eri viestintäkanavien kautta esiin erilaisia vapaaehtoistomijoita ja heidän tarinoitaan sekä vapaaehtoistominnan merkitystä yksilötasolla.
- Teemavuodelle avataan kansalliset internetsivut joulukuussa 2010. Internetsivut tiedottavat teemavuodesta, esittelevät eri vapaaehtoistominnan muotoja (esimerkkitarinat, informaatio) sekä tuovat esiin eri puolella Suomea tehtävää toimintaa.
- Koordinaatio tarjoaa järjestöille ja muille vapaaehtoistominnan mahdollistajille ideoita ja valmiita materiaaleja vapaaehtoistomisten kiittämiseen.
- Teemavuonna tehdään mediakampanja, jonka tavoitteena on erityisesti saada näkyvyyttä vapaaehtoistominnan eri muodoille ja houkutella uusia ihmisiä mukaan toimintaan. Kampanjassa hyödynnetään sosiaalista mediaa.
- Teemavuonna toteutetaan haastekampanja, jossa eri vapaaehtoistomijoiden on mahdollista haastaa uusia toimijoita mukaan vapaaehtoistomintaan.
- Tuodaan aktiivisesti vapaaehtoistomintaa esiin tiedotusvälineille. Valtakunnallisten medioiden lisäksi ollaan yhteydessä alueellisiin tiedotusvälineisiin paikallisen toiminnan esiin tuomiseksi.
- Euroopan tason lähettiläiden lisäksi Suomessa valitaan teemavuodelle kansalliset lähettiläät. Lähettiläissä on sekä julkisuuden henkilöitä että tavallisia ihmisiä. Lähettiläät edustavat eri vapaaehtoistominnan sektoreita, ikäryhmiä ja erilaisia taustoja. Valinnoissa muistetaan myös vähemmistöryhmät.

- Esitellään resurssien puitteissa eri EU-maissa tehtävän vapaaehtoistoiminnan parhaita käytäntöjä ja tekijäesimerkkejä vapaaehtoistoiminnan kansainvälisen ja eurooppalaisen ulottuvuuden esiintuomiseksi.
- Tuodaan viestinnässä esiin vapaaehtoistoimintaa koskevaa tutkimustietoa.
- Teemavuoden ajankohtaisista asioista ja osallistumismahdollisuuksista tiedotetaan vapaaehtoistoiminta2011-sähköpostilistalla.

Paikallisen toiminnan tukeminen

- Tarjotaan toimintavalikko siitä, miten eri tavoin voi osallistua teemavuoteen. Tarjotaan viestinnällisiä ja toiminnallisia ideoita, joista ainakin osaa voi hyödyntää myös vuoden jälkeen.
- Tuodaan viestinnässä esiin paikallista vapaaehtoistoimintaa eri puolilta Suomea
- Kerätään ja levitetään hyviä käytäntöjä

TOIMIJAT

Teemavuoden toteutuksessa on mukana laajasti suomalainen järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan kenttä. Kansallisena koordinaatiopisteenä toimii Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE ja teemavuoden toteutusta koordinoi Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi. Näiden tehtävät jakautuvat seuraavasti:

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE

- toimii teemavuoden kansallisena koordinaatiopisteenä
- linjaa teemavuoden tavoitteet ja toimintasuunnitelman päälinjat
- työvaliokunta hyväksyy teemavuoden toimintasuunnitelman

KANE:n osallisuusjaosto

- toimii teemavuoden projektiryhmänä
- valmistelee ja raportoi neuvottelukunnalle teemavuotta koskevat asiat
- ohjaa ja suunnittelee teemavuoden käytännön toteutusta

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi

- vastaa teemavuoden käytännön toteutuksesta
- teemavuoden projektisihteeri työskentelee Allianssissa ja toimii KANE:n osallisuusjaoston sihteerinä teemavuotta koskevilla asioilla

Teemavuosi toteutetaan kiinteässä yhteistyössä Euroopan komission Suomen-edustuston kanssa.

Teemavuoden suojelija on tasavallan presidentti Tarja Halonen.

TEEMAVUODEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta seuraa ja ohjaa teemavuoden etenemistä. Teemavuodesta on katsaus jokaisessa neuvottelukunnan kokouksessa. Lisäksi osallisuusjaosto arvioi vuoden puolella välissä teemavuoden onnistumista ja raportoi tästä ja mahdollisista kehittämistoimista neuvottelukunnalle.

Kaikki teemavuoteen kytkeytyvät tapahtumat ja toimet pyydetään ilmoittamaan kansalliseen koordinaatioon. Tähän luodaan helppokäyttöinen lomake internetsivuille. Teemavuoden näkymistä tiedotusvälineissä seurataan järjestelmällisesti.

Vuoden päätyttyä Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta arvioi vuoden onnistumisen. Teemavuotta arvioidaan ainakin seuraavien tekijöiden valossa:

- Kuinka moni ihminen sai mahdollisuuden tutustua vapaaehtoistoimintaan Päivä vapaaehtoisena - tapahtumissa tai muuten
- Teeman näkyminen tiedotusvälineissä
- Tarjottavien materiaalien käyttöaktiivisuus (esim. internetsivujen kävijämäärät)
- Eri vapaaehtoistoiminnan muotojen (toimintasektorit, kesto jne.) näkyminen vuoden aikana monipuolisesti
- Vapaaehtoistoimijoiden (toimintasektori, sukupuoli, ikä, erityisryhmät jne.) näkyminen vuoden aikana monipuolisesti
- Vapaaehtoistoiminnan ympärillä olevien verkostojen vahvistuminen ja sektorien välisen yhteistyön lisääntyminen
- Mahdollisuus eri toimijoiden parhaiden käytäntöjen esittelemiseen ja vaihtamiseen
- Selvitetään mahdollisuus seurata vapaaehtoistoimintaa kokeilleiden pysymistä mukana toiminnassa

